

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z protestu W. G.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[SOP]

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2023 r. W.G. (dalej jako „wnoszący protest”) złożył – działając jako mąż zaufania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] – do Sądu Najwyższego pismo zatytułowane „Protest wyborczy i wadliwego kodeksu wyborczego 5 I 2011 r. za rządów PO-PSL”.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła pogląd, że protest winien zostać pozostawiony bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu, ponieważ został wniesiony przez osobę nieuprawnioną.

Nie ulega wątpliwości, że wnoszący protest wniósł ten protest jako mąż zaufania, nie zaś jako osoba biorąca udział w wyborach. Przekonuje o tym zarówno treść protestu, gdzie wnoszący na wstępie wskazał, że brał udział w wyborach jako „mąż zaufania w Komisji obwodowej wyborczej nr [...], jak również OKW nr [...]1, [...]2, [...]3, [...]4, [...]5, [...]6”, jak i załączona do protestu kopia dokumentu, w postaci notatki wnoszącego protest, gdzie podpisał się jako mąż zaufania, oraz oświadczenia członka obwodowej komisji wyborczej nr [...]7 w Ł. o odmowie wydania mężowi zaufania protokołu.

Mąż zaufania nie ma tymczasem legitymacji do wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów.

Katalog podmiotów uprawnionych do wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów został w sposób wyczerpujący określony w art. 82 § 2-5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”). Stosownie do art. 82 § 2 k.wyb. protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła bądź senatora, może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego (art. 82 § 3 k.wyb.). Prawo wniesienia protestu przysługuje również przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu. Natomiast inne podmioty – w tym również mąż zaufania – nie są uprawnione do wnoszenia protestów przeciwko ważności wyborów.

Także z art. 103b § 1 ustawy z 5 stycznia 2011 r. k.wyb., który reguluje status prawny męża zaufania, nie wynika uprawnienie do wnoszenia

przez tego rodzaju podmiot protestów przeciwko ważności wyborów. W świetle powołanych wyżej przepisów mąż zaufania ma bowiem jedynie prawo:

- (1) być obecny podczas wszystkich czynności komisji, do której został wyznaczony, w szczególności być obecny przy przekazywaniu protokołu przez obwodową komisję wyborczą, przekazywaniu danych z protokołu przez rejonową komisję wyborczą, sprawdzaniu pod względem arytmetycznej poprawności ustalenia wyników głosowania, oraz sprawdzaniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wprowadzania danych do sieci elektronicznego przesyłania danych;
- (2) być obecnym w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, głosowania, ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu;
- (3) wносить do protokołu uwagi, z wymienieniem konkretnych zarzutów;
- (4) być obecnym przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.

W konsekwencji należało stwierdzić, że protest wyborczy w niniejszej sprawie został wniesiony przez podmiot nieuprawniony, co implikuje konieczność pozostawienia go bez dalszego biegu, stosownie do art. 243 § 1 *in principio* k.wyb.

Niezależnie od powyższego należy również zauważyć, że w wniesiony w niniejszej sprawie protest wyborczy było obarczony brakiem formalnym w postaci braku wniosku o stwierdzenie nieważności wyborów, co stanowi nieusuwalny brak formalny, który wiąże się z koniecznością pozostawienia protestu bez dalszego biegu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2023 r., I NSWR 111/23).

Z powyższych względów, działając na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[ms]

[ał]

